

Remiss av SOU 2024:69 – Ett nytt konsumentkreditdirektiv

Konsumentverket tillstyrker förslaget i stort men vill särskilt kommentera följande delar.

Tillämpningsområdet

Utredningen föreslår att värdepapperskrediter fortsatt ska undantas från vissa bestämmelser i den nya konsumentkreditlagen, däribland informationsbestämmelserna. Utredningen hänvisar till att ett fullgott konsumentskydd uppnås redan genom befintlig lagstiftning men Konsumentverket saknar en djupare analys i frågan. Värdepapperskrediter är komplexa produkter kopplade till betydande risker för den enskilde, det är därför av stor vikt att konsumentskyddet inte blir mindre omfattande för värdepapperskrediter än för andra kredittyper. Konsumentverket bedömer, till skillnad från utredningen, att värdepapperskrediter inte bör undantas från den nya konsumentkreditlagens informationsbestämmelser i föreslagna 2 kap. 7 och 8 §§ samt 3 kap. 1–11 §§ konsumentkreditlagen, utan att utredningen genomfört en djupare analys av huruvida bestämmelserna i 9 kap. 14–17 §§ lag (2007:528) om värdepappersmarknaden (LV) faktiskt kan anses ge konsumenter motsvarande skydd. Konsumentverket bedömer exempelvis att den information som konsumenten ska få del av innan ett kreditavtal ingås, i formuläret ”Standardiserad europeisk konsumentkreditinformation”, i den föreslagna konsumentkreditlagen är mer detaljerad än informationsbestämmelserna i LV.

Måttfullhetskravet

Konsumentverket tillstyrker utredningens förslag och särskilt tilläggets icke uttömmande karaktär samt vikten av att exemplifieringen får genomslag i lagtext på det sätt utredningen föreslår. Tilläggets karaktär av icke uttömmande exemplifiering av marknadsföring som inte kan anses måttfull bibehåller, som utredningen framför, den flexibilitet som krävs.

Konsumentverket bedömer emellertid att det finns ytterligare åtgärder som skulle stärka måttfullhetskravets genomslag. Myndigheten önskar att utredningen även övervägt möjligheten att koppla sanktionen marknadsstörningsavgift till måttfullhetskravet. En sådan ordning skulle,

enligt Konsumentverket, ge myndigheten de verktyg som krävs för en effektiv tillsyn och för att komma till rätta med näringsidkare som återkommande brister i efterlevnaden av måttfullhetskravet i sin marknadsföring.

God kreditgivningssed

Konsumentverket tillstyrker förslaget att utöka näringsidkarens förklaringskyldighet så att den, för samtliga krediter som faller inom lagens tillämpningsområde, även omfattar andra tjänster som erbjuds tillsammans med krediten. Det är Konsumentverkets uppfattning att en sådan ordning stärker konsumentskyddet i stort och bidrar till att konsumenten får de förklaringar denne behöver för att kunna ta ett genomtänkt beslut.

Allmän information

Konsumentverket tillstyrker förslaget i stort men delar inte utredningens bedömning att bostadskrediter ska särregleras på så sätt att de undantas från kravet att lämna e-postadress och telefonnummer. Myndigheten bedömer att det inte finns några tungt vägande skäl för undantaget.

Konsumentverket delar inte heller utredningens förslag att särreglera bostadskrediter gällande hur den allmänna informationen ska lämnas till konsument. För andra krediter än bostadskrediter får konsumenten rätt att välja ett tillgängligt varaktigt medium medan det för bostadskrediter inte föreslås finnas någon sådan valmöjlighet. Konsumentverket efterfrågar en djupare motivering till särregleringen i denna del.

Förhandsinformation

Konsumentverket tillstyrker förslaget om en skyldighet för näringsidkarna att påminna konsumenten om ångerrätten efter sju dagar för det fall konsumenten tagit del av förhandsinformationen mindre än en dag innan avtalet ingås. Att konsumenter påminns om möjligheten att ångra ett ingånget avtal bör innebära att fler konsumenter tänker över beslutet att ta krediten ytterligare en gång vilket kan komma att minska risken för överskuldssättning.

Tillsyn och berörda myndigheter

Utredningen framför att det i den föreslagna förordningen om verksamhet med bostadskrediter och vissa andra konsumentkrediter ska föreskrivas att Finansinspektionen och Konsumentverket på begäran ska lämna varandra de uppgifter som behövs för myndigheternas tillsynsarbete. Detta speglar den ordning som gäller idag. Konsumentverket bedömer att möjligheten till informationsutbyte mellan myndigheterna har underlättat och fortsatt kommer att bidra till Konsumentverkets tillsynsarbete.

Kreditprövning

Konsumentverket tillstyrker lagförslaget och understryker särskilt vikten av att den skärpning direktivet innebär för kreditprövningsbestämmelsen får genomslag i lagtexten. Myndigheten bedömer, i likhet med utredningen, att

det bör framgå direkt av lagtexten att kreditprövningen ska göras i konsumentens intresse. Skräpningens genomslag får särskild betydelse då konsumentens intresse, enligt myndigheten, inte givits tillräckligt stor betydelse i de domstolsavgöranden som finns rörande den nu gällande kreditprövningsbestämmelsen.

Därtill bedömer Konsumentverket, i likhet med utredningen, att bestämmelsen bör innehålla en presumtion om de uppgifter kreditprövningen ska grundas på. Den föreslagna ordningen bidrar till en tydlighet av kreditprövningens innehåll för såväl de berörda näringsidkarna som tillsynsmyndigheterna. Tydligheten den föreslagna ordningen medför är önskvärd för en korrekt tillämpning av bestämmelsen och för att minska risken för att konsumenter beviljas krediter de inte kan återbetala.

Konsumentverket bedömer vidare att det är positivt att det framgår av lagtexten att näringsidkaren ska kontrollera uppgifterna. Myndigheten önskar emellertid att det, åtminstone av författningskommentaren, framgick att de uppgifter som näringsidkaren väljer att inhämta, men hänsyn till proportionaliteten, också ska tillmätas betydelse vid kreditprövningen. En sådan ordning bör ligga inom kraven på att kreditprövningen ska vara grundlig och göras i konsumentens intresse.

Utformningen av den nu gällande kreditprövningsbestämmelsen har resulterat i att det finns avgöranden¹ där det anges att näringsidkaren inte är skyldig att beakta samtliga uppgifter denne inhämtat vid kreditprövningen. Möjligheten att välja vilka delar av det inhämtade materialet som ska beaktas vid kreditprövningen innebär en risk för att näringsidkaren endast väljer att beakta de uppgifter som antyder att konsumenten har ekonomiska förutsättningar att fullgöra åtagandet i kreditavtalet när så kanske inte är fallet. Ett förtydligande av att samtliga inhämtade uppgifter även måste tillmätas betydelse vid kreditprövningen skulle därmed vara önskvärdt för att ytterligare stärka konsumentskyddet och minska risken för överskuldssättning.

Konsekvensanalys

Konsumentverket bedömer att konsekvensanalysen är väl kortfattad och saknar en mer djupgående analys avseende effekten av de nya reglerna.

Reglerna innebär en utökning av Konsumentverkets tillsynsansvar där tillsyn över näringsrättsliga regler på området är nytt för myndigheten. Konsumentverkets bedömning är att det utökade tillsynsansvaret inte ryms inom befintliga medel. Utan en uppskattning av vilka och åtminstone ungefär hur många bolag som ingår i Konsumentverkets nya tillsynsansvar är det dock svårt att bedöma resursbehovet.

---

¹ Förvaltningsrätten i Karlstad, dom 2023-12-15, mål 2009–22 och Förvaltningsrätten i Karlstad, dom 2023-12-15, mål 2010–22.

Konsumentverket saknar en analys av de nya reglernas effekt på den kommunala budget- och skuldrådgivningen. Genom ikraftträdandet av de nya reglerna kommer näringsidkarna, exempelvis för konsumenter som återkommande övertrasserar sitt saldo, innan verkställighet och i marknadsföringen att hänvisa konsumenter till de kommunala budget- och skuldrådgivarna. Konsumentverket ställer sig positivt till kraven på hänvisning till budget- och skuldrådgivning men bedömer också att kraven kan komma att innebära en ökad mängd rådsökande vilka kommunerna behöver ha förutsättningar att hantera.

Förbud mot underförstått samtycke

Konsumentverket bedömer, till skillnad från utredningen, att utredningen borde ha undersökt frågan om att överföra 7 a kap. 1 § lag (2010:751) om betaltjänster till den nya konsumentkreditlagen. Bestämmelsen anger att om en konsument som köper varor eller tjänster online kan välja ett betalningssätt som innebär att en kredit inte lämnas, ska betaltjänstleverantören se till att ett sådant betalningssätt visas först. Vidare framgår att ett betalningssätt som innebär att en kredit lämnas inte heller får vara förvalt om det finns andra betalningssätt.

Dagens ordning innebär att bestämmelsen endast är tillämplig på betaltjänstleverantörer när det egentligen är e-handlarna som har kontroll över försäljningen av varor och tjänster online och däribland kassornas utformning. Den nu gällande ordningen är därför inte ändamålsenlig. Genom att flytta bestämmelsen till den nya konsumentkreditlagen träffas de som i realiteten utformar kassorna vilket skapar en mer ändamålsenlig reglering, en effektivare tillsyn och ett stärkt konsumentskydd.

Förbud mot telefonförsäljning av krediter

Konsumentverket bedömer att den nya reglering som följer av direktivet stärker konsumentskyddet på kreditmarknaden. Det finns emellertid ytterligare åtgärder som bör beaktas. Myndigheten önskar att utredningen sett över möjligheterna att förbjuda telefonförsäljning av konsumentkrediter.

Konsumentkrediter är komplexa produkter som kan få långvariga och allvarliga konsekvenser på konsumentens ekonomi och telefonen som försäljningskanal är redan i sin natur påträngande, någonting som bekräftas av de anmälningar myndigheten mottagit. Konsumentverket har granskat kreditförmedlares telefonförsäljning av konsumentkrediter och funnit allvarliga brister. Myndigheten kunde, genom det granskade materialet, bland annat se brister i form av svartlistade affärsmetoder, att skriftlighetskravet inte följs, att konsumenter stressas till att signera avtal så snabbt som möjligt samt att konsumentens önskemål ofta förbises och att konsumenten inte får de förklaringar denne behöver för att kunna ta ett genomtänkt beslut. Det granskade materialet visade även att konsumenter har svårt att förstå produktens innehåll och svårt att värja sig mot säljarens påverkan.

Risken att konsumenter stressas att teckna ogenomtänkta kreditavtal som påverkats av säljarens intressen är betydande. Konsumentverket ser inte heller

att telefonen som försäljningskanal svarar upp mot något särskilt behov hos konsumenterna. Sammantaget bedömer myndigheten att det bör anses uppenbart att telefonen inte är en lämplig försäljningskanal för konsumentkrediter och att ett förbud bör införas.

Detta yttrande har beslutats av avdelningschef Joachim Allard. I handläggningen har också föredragande jurist Johanna Myrin deltagit.

.....
Joachim Allard
Beslutande

.....
Johanna Myrin
Föredragande